

Száz év egyetemi sportja

A szegedi egyetem testnevelés- és sporttörténete

SZEGED VÁROSA nagy lelkesedéssel és komoly anyagi áldozatokat hozva — Somogyi Szilveszter polgármesterrel az élen a városi törvényhatóság 7 millió koronát szavazott meg a felmerülő költségekre — teremtette meg az egyetem áthelyezésének és beindulásának előfeltételeit.

Erdélyből Budán át Szegedre természetesen követte intézményét a tanári kar és a diákság nagy része, s ez az egyetem légrétege, hangulatát — mint azt korabeli dokumentumok bizonyítják — nacionalista szellemben befolyásolta. Ennek hatására lett például az egyetemi sportegyesület neve Kitartás EAC, az egyetem folytonossága mellett a KEAC rövidítés erőltetett folytatása, ami a valóságban nem jelenti a Kolozsvári KEAC szerves továbbélését a sport szempontjából Szegeden.

A testnevelés vonatkozásában vallhat elsősorban úttörő szerepet magáénak Szeged. Az 1921. 53. tc. alapján a testnevelés kötelezővé vált a középiskolákkal bezárólag, az egyetem és főiskolák pedig autonómiájukon belül kezelték a kérdést, ami egyet jelentett az egyetemi hallgatók felmentésével a kötelező testnevelés alól. Az 1907-ben alapított és 1921-től újra funkcionáló Magyar Főiskolai Sportegyesület Egysülése 1925-ben akcióit indította a kötelező testnevelés bevezetésére az egyetemeken és főiskolákon, e törekvés bázisa és kiindulópontja Szeged lett. Dr. Laky Dezső egyetemi tanár és Kovács Buna János, a Klauzál gimnázium testnevelő tanára irányítása alatt először Szegeden vezették be a kötelező testnevelést az egyetemen, a kezdeményezés példáját 1928-ig a többi egyetem is követte. Az általánosan elfogadott alapelvek szerint kötelező nőeknek és férfiaknak egyaránt legalább heti két órában megfelelő orvosi felügyelettel testnevelési foglalkozásokon részt venni. A költségeket egyetemként külön testnevelési alapról és hallgatói hozzájárulásból fedezték. Az egyetemi sportegyesületben sportoló hallgatót az együttes gyakorlás alól felmentették. Az egyesület anyagi támogatásban részesült az egyetemtől. Kovács Buna János, aki eredményes gimnáziumi testnevelő-tanári munkája mellett 1924-ben még az SZAK kiváló labdarúgója volt, 1925-ben már az egyetemen vezette a testnevelést és a KEAC labdarúgó

csapatát erősítette. Emellett Neszmélyi Alice társaságában ő dolgozta ki az egyeséges testnevelési tanmenet tervét az egyetemek számára.

A SPORT TERÉN a KEAC a délvidek egyik fellegrája lett. A labdarúgó csapat a kerületi I. osztályú bajnokságban szerepelt, igen jó eredménnyel. Állandó riválisa volt a SZAK-nak és az SZVSE-nek, amely egyesületek a 20-as években a kerület bajnokai voltak, sőt a SZAK az 1921-22. és az 1922-23. bajnoki év legjobb vidéki csapataként végzett, az SZVSE pedig 1926-27-ben alszövetségi bajnok lett. A kezdeti időszakban a legtöbbször a következő játékosok szerepeltek: Szógi — Bodnár, Debreczeni — Brigovác, Savanya, Vermes — Csiszár, Peregi, Sántha, Friedrich, Nagy T. A 20-as évek vége felé Fehér, Karácsonyi és az említett Kovács Buna már 1925-től a csapatot erősítette.

A KEAC 1925-től a főiskolai labdarúgó bajnokság első kiírásától kezdve igen eredményesen szerepelt a küzdelmekben. Ebben az évben a 10 főiskola nevezésével három kerületben lebonyolított bajnokság keleti területének bajnokaként végzett. 1926-ban negyedik, de 1928-1930-1932 és 1934-ben a főiskolai bajnokság győztese lett a döntőben háromszor a PEAC és egyszer a BEAC ellenében.

Atlétikában már 1924-től említésre méltó kezdeményezésekről lehet beszámolni. Ez év októberében a KEAC gólyaversenyt rendezett, amely eredményes tömegsport jellege mellett nem rossz időeredményeket hozott. 100 méteren Kovács Andor 12.4-et, 400 méteren Wagner 59.2-öt, és 800 méteren Hernyezsák 2,18.4-et futott. 1926-ban elkészült a Szegedi Egyetemi Sporttelep, ami az atlétika fejlődését nagy mértékben elősegítette. A KEAC színében versenyző Hernyezsák nagyon szép eredményekkel örvendeztette meg a sportágak királynőjének híveit: 1926-ban főiskolai bajnok, a szegedi maratoni versenyen II. és a hagyományos kassai maratoni az igen előkelő IV. helyet szerezte meg 3 ó. 10 p. 58 mp.-el. A kerületi főiskolai bajnokságokon is szép sikerrel szerepeltek a KEAC-atléták. 1927-ben a KEAC nyerte a pontversenyt 49 pontjával: magasúrában Orbán 180 cm-rel és 100 méteren Ottovay 11.8-al első lett, míg 400 méteren 56.8-al második. Az utánpótlás nevelésére komoly gondot fordítottak, s megvoltak az eredményei is, pl. 1928-ban egy ifjúsági atlétikai versenyen Lázár 11.4-et futott 100-on, a 400 métert pedig 55 mp.-el nyerte.

Ekkor már vívásban is elkezdődött valami, s 1923-ban a legjobb vidéki vívó emléktversenyen a KEAC II. lett Armentaró, Tajthy, Richter, Benedek összetételű csapatával.

A 20-AS ÉVEKBEN tehát egyre inkább előtérbe került a sport, ami a 30-as években a kapitalista sport kialakulásához, a professzionizmus bevezetéséhez vezetett labdarúgásban. Ebben az időben a KEAC természetesen az amatőr bajnokságban szerepelt, ahol szép sikerekkel gazdagította eredményeit. (Folytatása következik!)

ZSEMBERY ANTAL

Elsőévesek figyelem!

A JATE és a SZOTE sportbizottságai idén is megrendezik a hagyományos

Gólya-bajnokságot

A mérkőzés szeptember 25-én, október 2-án és október 9-én (csütörtöki napon) délután fél 3 óráról kerülnek lebonyolításra az Ady-téri sporttelepen. Valamennyi kar labdarúgó, férfi és női kézi- és kosárlabda csapatokat indít: ezúton is kéri elsőéveseiket, minél nagyobb számban kapcsolódjanak be a küzdelmekbe! Játékosokat és szurkolókat egyaránt szeretettel vár az Ady tere:

a rendezőség

Villámtorna

A SZOTE sportbizottsága szeptember 20-án évfolyamok közötti férfi kézilabda villámtornát rendezett. Az öt orvosevfolyam mellett hatodikként a gyógyszerészkar indította el csapatát.

Az izgalmas mérkőzissorozat eredményei:
V. évf. — II. évf.: 15:4
I. évf. — IV. évf.: 11:8
III. évf. — IV. évf.: 16:10
I. évf. — III. évf.: 26:18
V. évf. — Gyógyszerészek: 14:6
II. évf. — Gyógyszerészek: 12:7

A döntőben: V. évf. — I. évf.: 16:12
A 3-4. helyért: III. évf. — II. évf.: 20:17
A győztes ötödik évfolyamnak ezúton is gratulálunk. A rendezőség nevében pedig köszönetet mondunk a SZEOL kézilabda szakosztályának a bírói közreműködésért.

Levél egy texasi egyetemről

Nagy derűtséget keltett az írek körében az alábbi levél, amely egy texasi egyetemről érkezett.

„Dr. Swiftt plébános úrnak, Szent Patricius székesegyház, Dublin, Írország.” Feladója Frenk Raschel, az egyetem kereskedelmi tanszékének professzora engedélyt kért, hogy „A bérszámítás elmélete és gyakorlata” c. munkájához felhasználhassa a Gulliver utazásai c. könyvet. Az alábbi idézetet kívánja felhasználni:

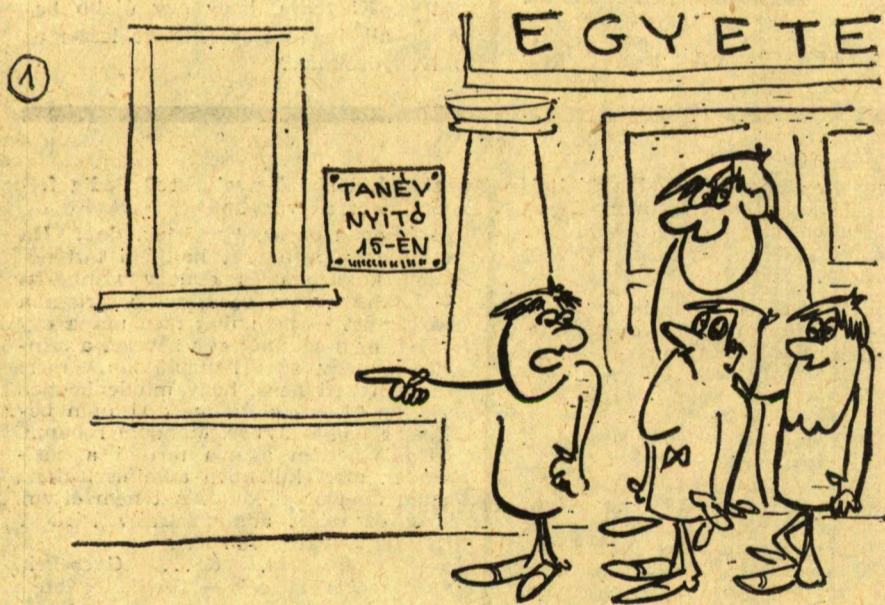
„Azt, aki két kalászt, vagy két fűszalat termeszt ott, ahol korábban egy kalász, vagy fűszál termett, nagyobb hála illeti az emberiség részéről, mint az országok politikusaikat együttvéve...”

A professzor biztosította a nagy író, hogy engedélye esetén tanulmányában hivatkozik majd a szerzőre.

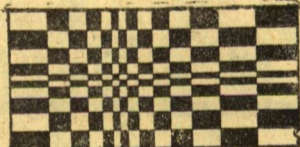
A levél a jelenlegi plébános kezébe került, aki ugyancsak nagy derűtséget keltve eképpen válaszolt:

„Kötelességem értesíteni, hogy dr. Swiftt 1745. október 19-én ismeretlen helyre távozott. Tudomásom szerint azóta sem barátaival sem ellenségeivel nem levelez, és hogy hol van, azt csak az Úristen tudja. Gondolom, Ön mitsem kockáztat, ha engedélye nélkül idéz művéből, Dublin.”

M. O'RIORDAN

Nagy András rajza

SAKK

Rovatvezető:
dr. Mosonyi Kálmán

TIGRAN PETROSZJÁN,
A SAKKOZÁS VOLT
VILÁGBAJNOKA

Az emberekről akkor írják a cikkeket, amikor szerencsésillaguk a legfényesebben ragyog. A sakkvilágbajnoki párosmérkőzés után is természetes, hogy a győztes Szpasszkijról jelentek meg a cikkek, ismeretések, életrajzok, játszmák. Emlékezzünk meg a minimális arányban vereséget szenvedett Petroszjánról is, aki talán megértő mosollyal, talán egy kissé keserű szájjal nézte fiatal vetélytársa ünneplését és emlékezett vissza a 6 évvel ezelőtti napra, amikor ő hódította el a büszke világbajnoki címet Botvinniktól.

A 40 éves Petroszján, exvilágbajnok, a filozófia kandidátusa sok mindennek tekintetű, de bukott nagyságnak nem. Ahhoz valószínűleg nem elég fiatal már, hogy visszahódíthassa a világbajnoki címet, bár ez sem elképzelhetetlen, s a „come back” babonát, hogy t. i. a világbajnokságot megszerezni lehet, de visszazerezni nem. Alfechin és Botvinnik már többször megérették. Ahhoz viszont túl fiatal, hogy eltemessük, s a sakkozás múltjához csatlakozunk. Nem olyan sokszintű sakkozó, mint ellenfele és utóda, de azért a világ egyik legnagyobb játékos. Viszonylag nem sokszor győz, de alig szenved vereséget, győzelmei nem csillogók, hanem rendszerint jobb pozíciómegítélésével, apró előnyök halmozásával szed össze annyit, amennyi egy tökéletesen vezetett végjátékban nyereség fokozható. Sohasem bíftől — sok más nagy sakkozóval ellentétben — nagyon komolyan veszi a sakkozást.

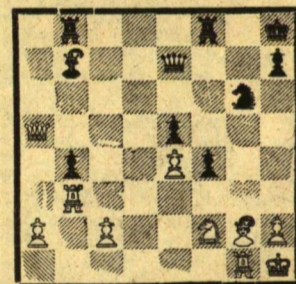
A volt világbajnok 23 éves korában Szegeden járt, s a Horváth Mihály utcában, a mai Kamaraszínház helyiségében tartott szimultánja emlékezetes marad nemcsak nekünk, a résztvevőknek, de a nézőknek is. Eredménye (18 győzelem, 5 remis, 2 vereség) nem megszégyenítő egyik félre sem. Az akkor fiatal mester rokonszenves egyénisége kedvessége pedig mindenkinek kedves emlék.

Nem búcsúzunk Petroszjától, még sok szép végjátékát fogjuk élvezni, sokat fogunk tanulni Capablanca-szerű finom megoldásából.

Nézzünk meg egy szép játszmáját a 1. rom. évvel ezelőtti Szpasszkij-mérkőzésről, ahol már meg tudta védeni címét. Szpasszkij—Petroszján. Moszkva 1966. (7. játszma) 1. d4, Hf6 2. Hf3, e3 3. Fg5, e5 4. Hbd2, Fc7 5. e3, Hbd7 6. Hf3, e3 7. e3 8. 0-0, Fb7 9. He5, He5:10. de: Fd7 11. Ff4 (Valószínűleg jobb lett volna a futárt cserélni, s a gyaloggal védeni e5-öt.)

Vc7 12. Hf3 h6:13. b4, g5 14. Fg3, h5 15. h1, gh:16. Ff4 (Kockázatos lett volna 16. Hh4: c4 17. Fc2, Fh4: 18. Fh4: Ve3: 0-0-0 17. a4, c4 18. Fe2 a6:19. Kh1, Edg2 20. Bg1, Bg4 21. Vd2 Bhg2 22. a5 (A vezérszárny lezárása nem valami szerencsés gondolat, mert Petroszján erre szabad kezét kap a királyszárnyn.) b5 23. Badi, Ff8 24. Hh2 He5: (Döntő minőségáldozat, amely azt is megmutatja, hogy bár a támadás nem Petroszján asztala, de azért támadni is tud, ha hagyják.) 25. Hg4: hg: 26. e4, Fd6 27. Ve3, Hd7 28. Fd6: Vd6: 29. Bd4, e5 30. Bd2, f5 31. ed: f4 32. Ve4, Hf6 33. Vf5+. Kbs 34. f3, Fc3 35. Vb1, g3 36. Be1, h3 37. Ff1, Bh8 38. gh: Fh3: 39. Kgl, Ff1: 40. Kf1: e4 41. Vd1, Hg4 42. fg: f3 43. Bg2, fg: Világos feladta.

TANULJ KOMBINÁLNI!
Wade—Matulovic
Skopje—Ohrid, 1968.

Világos: Kh1, Va5, Bb3, Bg1, Fg2, Hf2, gy: a2, c2, e4, h2 (10)
Sötét: Kh8, Ve7, Bb8, Bf8, Fb7, Hg6, gy: b4, e5, f4, h7 (10)
Egyenlő anyagi erők mellett világos passzíván áll. Hogyan lehet kiharcolni ez. Matulovic 8 lépésben matolt.

Megfejtés az előző számból: Szpasszkij—Arutyunjan. 28. Ba5:1 Fa5: 29. Ba5:1 Ba5: 30. Fh6:1 Hh7 (A futáráldozat elfogadására Vf6 jön és a matt nem védhető) 31. Hc: f5 32. ef Kh8 33. Hh5, Bg8 34. f6 és sötét feladta.

SZEGEDI
Egyetem

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Tanárképző Főiskola lapja. Megjelenik havonta kétszer. Fellelős szerkesztő: Papp Lajos. Szerkesztőség: Szeged, Lillom u. 10. József Attila Tudományegyetem KISZ-klubja. Telefon: 15-451. Kiadásért felel: Kovács László, a Csongrád megyei Lapkiadóvállalat igazgatója. Kiadóhivatal: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Telefon: 13-118, 13-500. A lapot az intézmények pártbizottságai terjesztik. Ára 1 forint. Előfizetés egy évre 17 forint.

Szegedi Nyomda